

Colecție coordonată de
MAGDALENA MĂRCULESCU

Marc Levy

Și dacă aș mai trăi
o dată

Traducere din franceză și note de

Marie-Jeanne Vasileoiu

Editori:
SILVIU DRAGOMIR
VASILE DEM. ZAMFIRESCU

Director editorial:
MAGDALENA MĂRCULESCU

Coperta :
FABER STUDIO (IOAN OLTEANU)

Foto coperta: © Raul Fernandes and Photo 12/Alamy
Foto autor: © Denis Lécuyer & Marc Hansel

Redactor:
DOMNICA DRUMEA

Director producție:
CRISTIAN CLAUDIU COBAN

Dtp:
EUGENIA URSU

Corectură:
RODICA PETCU, EUGENIA URSU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
LEVY, MARC

**Și dacă aș mai trăi o dată / Marc Levy ; trad.: Marie-
Jeanne Vasiliou. - București : Editura Trei, 2013**
ISBN 978-973-707-714-1

I. Vasiliou, Marie-Jeanne (trad.)

821.133.1-31=135.1

Titlul original: SI C'ÉTAIT À REFAIRE
Autor: Marc Levy

Copyright © Éditions Robert Laffont, S.A., Susanna Lea Associates,
Paris, 2012

Copyright © Editura Trei, 2013
pentru prezenta ediție

C.P. 27-0490, București
Tel./Fax: +4 021 300 60 90
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-973-707-714-1

Pentru Louis, Georges și Pauline

„Am fi tare fericiți dacă am putea
să ne abandonăm pe noi înșine
așa cum îi putem abandona pe ceilalți.”
DOAMNA DU DEFFAND*

* Marie, marchiză du DEFFAND (1697–1780), scriitoare franceză al cărei salon a fost frecventat de scriitorii și filosofii epocii.

1

Trebuie să se piardă în mulțime, să joace această dramă ciudată fără ca nimeni să-și dea seama, fără ca nimeni să-și amintească de ceva.

Pentru a trece neobservat, poartă ținuta obișnuită a unui individ care face jogging. De-a lungul aleilor din River Park, la ora șapte dimineața, toată lumea aleargă. Într-un oraș în care timpul este drămuț, unde nervii fiecăruia sunt puși la grea încercare, oamenii aleargă; aleargă pentru a-și întreține corpul, pentru a face să dispară efectele exceselor din ajun, pentru a preveni stresul zilei care începe.

O bancă. Își pune un picior pe ea, ca să-și înnoade șiretul, așteptând să se apropie „ținta“. Gluga trasă pe frunte îi îngustează câmpul vizual, dar îi îngăduie să-și ascundă fața. Trebuie să profite de momentul acesta ca să-și recapete suflul și să nu-i tremure mâna. Transpirația nu contează, nu atrage atenția, nu te dă de gol cu nimic; aici, toată lumea transpiră.

Când o să apară, o să-l lase să treacă, o să aștepte câteva clipe, după care o să-și continue, cu pași mici,

cursa. Trebuie să rămână la distanță, până la momentul oportun.

Scena a fost repetată în șapte rânduri. În fiecare dimineață a săptămânii, la aceeași oră. De fiecare dată, tentația de a acționa a fost tot mai aprigă. Dar succesul depinde de o bună pregătire. Nu ai dreptul să ratezi.

Iată-l venind pe Charles Street, credincios propriei rutine. Așteaptă până când semaforul se face verde și traversează primele patru benzi de pe West Side Highway. Mașinile gonesc spre nordul orașului, oamenii se duc la muncă.

Ajunge la refugiu. Micul personaj luminos de pe stâlpul semaforului clipește deja. Spre TriBeCa și Financial District, mașinile circulă bară la bară; totuși, el înaintează. Ca întotdeauna, le răspunde claxoanelor ridicându-și pumnul, cu degetul mijlociu îndreptat spre cer, și o ia la stânga, pe alea pietonală, de-a lungul fluviului Hudson.

Își va parcurge cele douăzeci de cvartale, printre ceilalți alergători, încântat să-i lase în urmă pe cei care nu sunt în formă ca el și înjurându-i pe cei care-l depășesc. Țștia n-au niciun merit, sunt mai tineri cu zece–douăzeci de ani. Când avea optsprezece ani, nu era indicat să frecven-tezi zona asta a orașului, iar el făcea parte dintre primii care veniseră să-și piardă suflul pe-aici. Docurile care se întindeau cândva pe piloni — și din care nu mai rămăsese mare lucru — puțeau a pește și a rugină. Izuri de sânge. Cât de mult s-a schimbat orașul lui, în douăzeci de ani, cât de mult a întinerit, cât de mult s-a înfrumusețat! În schimb, pe chipul său, anii au început să-și pună pecetea.

De partea cealaltă a fluviului, luminile din Hoboken se sting odată cu zorii, urmate în scurtă vreme de cele din Jersey City.

Să nu-l scape din ochi; când o să ajungă la intersecția cu Greenwich Street, o să iasă de pe aleea pietonală. Trebuie să acționeze înainte. În dimineața asta, n-o să mai ajungă la Starbucks Coffee, unde are obiceiul să-și comande un mocaccino.

Când o să treacă de digul numărul 4, umbra care-l urmărește fără ca el să-și dea seama îl va fi ajuns.

Încă un cvartal. Trebuie să grăbească pasul, să se amestece cu grupul care se formează întotdeauna în locul acesta, pentru că aleea se îngustează, iar cei mai lenți îi încurcă pe cei mai rapizi. Acul lung îi alunecă de sub mânecă, mâna hotărâtă îl oprește cu putere.

Trebuie să lovească între ultima coastă și partea de sus a osului sacru. O mișcare scurtă, un du-te-vino în adâncime, care să perforizeze rinichiul și să ajungă până la artera abdominală. Până să înțeleagă cineva ce s-a întâmplat, până să vină salvarea, până să fie transportat la spital și dus în sala de operație, acul tras afară din corpul său va fi lăsat în urmă niște rupturi ireparabile. Chiar dacă va urla din toate sirenele, ambulanței nu-i va fi ușor să ajungă la spital, la cea mai proastă oră a dimineții, când traficul este atât de intens, încât șoferul vehiculului nu va putea să facă altceva decât să-și deplângă neputința.

Cu zece ani în urmă, poate că ar mai fi avut o mică șansă de scăpare. Dar, de când promotorii imobiliari au închis Spitalul St. Vincent, ca să aibă și ei un „mic“ câștig, cel mai apropiat centru de urgență se află la est, în partea opusă zonei River Park. Hemoragia va fi o consecință mai mult decât firească, iar corpul i se va goli de tot sângele.

Nu va suferi, nu cine știe ce. Doar că îi va fi frig, tot mai frig. Va dârdâi; încetul cu încetul, nu-și va mai

simți membrele, dinții îi vor clănțăni, împiedicându-l să vorbească și, de fapt, ce-ar putea spune? Că a simțit o mușcătură teribilă în spinare? Mare lucru! Ce concluzie ar putea să tragă poliția, bazându-se pe asta?

Crimele perfecte există; la sfârșitul carierei, cei mai buni polițiști vă vor mărturisi că trag după ei, ca pe o povară ce le apasă cugetul, o groază de cazuri neelucidate.

Acum a ajuns la locul potrivit. Gestul a fost simulat de multe ori, pe un sac de nisip, dar impresia este diferită atunci când fierul pătrunde în carnea omenească. Important e să nu dea peste vreun os. Dacă s-ar împiedica de o vertebră, chestia asta ar fi egală cu un eșec. Fierul trebuie să se împlânte și apoi să se retragă imediat în mâneacă.

După aceea, trebuie să alerge în continuare, cu aceeași viteză, rezistând dorinței de a se întoarce; trebuie să rămână un alergător anonim, invizibil printre toți ceilalți.

Atâtea ore de pregătire pentru câteva secunde de acțiune.

Lui îi va lua mai mult timp să moară, probabil vreun sfert de oră, dar, în dimineața asta, pe la șapte și jumătate, va fi mort.

Mai 2011

Andrew Stilman este ziarist la *New York Times*. Intrat ca angajat plătit după numărul de rânduri scrise, a urcat treaptă cu treaptă. Visul său din tinerețe era să obțină o legitimație de presă la unul dintre cele mai renumite cotidiene din lume. În fiecare dimineață, înainte de a intra pe ușa dublă a clădirii cu numărul 860, din Eight Avenue, Andrew își oferă o mică plăcere: își ridică ochii și aruncă o privire la inscripția ce împodobește fațada, spunându-și că biroul lui se află aici, în acest sacrosanct templu al presei, unde mii de conțopiști visează să ajungă măcar o dată, ca să viziteze locul.

Andrew a petrecut patru ani la documentare, până să apuce un post de redactor-adjunct la „Calendarul zilei”, secția Necrologuri. Cea care îi precedase în această funcție nimerise — la încheierea programului de lucru — sub roțile unui autobuz, pentru a se regăsi în coloanele pe care le redacta chiar ea cu ceva vreme în urmă. Fusese prea grăbită să ajungă acasă, ca să-l primească pe

curierul de la UPS, care urma să-i livreze lenjeria fină comandată online. Ironia sorții!

Pentru Andrew Stilman urmaseră alți cinci ani de activitate laborioasă în cel mai deplin anonim. Necrologurile nu sunt niciodată semnate, defunctul având parte singur de onorurile zilei. Cinci ani, scriind despre cei și cele care au fost și nu mai sunt decât amintire, frumoasă sau urâtă. O mie opt sute douăzeci și cinci de zile și în mai puțin de șase mii de pahare de martini sec consumate seară de seară, între orele 19:30 și 20:15, la barul Hotelului Marriott de pe 40th Street.

Trei măslina de fiecare pahar. Și, cu fiecare sâmbure scuipat în scrumiera ce dădea pe dinafară de chiștoace, Andrew își alunga din minte cronica unei vieți stinse, căreia îi redactase, chiar în aceeași zi, un desfășurator concis. Poate că tocmai traiul în compania morților îl împinsese pe Andrew să cam exagereze cu băutura. În al patrulea an de „necro“, barmanul de la Marriott ajunsese să umple de șase ori paharul fidelului său client, pentru a-i potoli setea. Deseori, Andrew venise la birou cenușiu la față, cu pleoapele grele, cu gulerul anapoda și cu sacoul mototolit, dar costumul cu cravată și cămașa scrobită nu erau obligatorii în *open spaces* din redacțiile ziarului și, cu atât mai puțin, în cea unde trudea el.

Să fi fost oare la mijloc stilul său elegant și precis ori, poate, consecințele unei veri deosebit de calde, cert e că, treptat, coloanele de care se ocupa el ajunseseră să umple două pagini întregi. La raportul trimestrial, analistul departamentului financiar, obsedat de statistici, a remarcat că plățile per defunct urcau ca fulgerul. Familiile îndoliate își ofereau tot mai multe rânduri, pentru a demonstra cât de mare le era durerea. Când

sunt bune, cifrele sunt aflate destul de repede în cadrul marilor firme. În ședința comitetului de direcție, reunit la începutul toamnei, s-au pus în discuție aceste rezultate și s-a hotărât recompensarea autorului, de acum recunoscut. Andrew Stilman a fost numit redactor la același „Calendar al zilei”, dar, de data asta, la secția de căsătorii, ale cărei rezultate erau deplorabile.

Andrew, care nu era niciodată lipsit de idei, și-a abandonat, pentru o vreme, barul obișnuit, pentru a-și face veacul prin localurile șic, frecventate de diverse comunități de homosexuali din oraș. Făcându-și relații după relații, printre paharele de martini sec, cărora le pierduse numărul, profita de ocazie ca să-și împartă în treacă cartea de vizită și să explice cui voia să-l audă, că rubrica păstorită de el era încântată să publice orice anunț de căsătorie, inclusiv pe acelea refuzate de majoritatea celorlalte ziare. În statul New York, căsătoria între homosexuali nu era încă legalizată, departe de asta, însă presa era liberă să menționeze orice uniune liber consimțită, celebrată în cadru privat. *În fine*, intenția contează. În trei luni, „Calendarul zilei” de duminică ajunsese să se întindă pe patru pagini, iar salariul lui Andrew Stilman fusese revizuit, crescând în mod simțitor.

Ca urmare, s-a hotărât să-și reducă mult consumul de alcool, dar nu ca să-și protejeze ficatul, ci pentru că tocmai își cumpărase un Datsun 240Z, model după care jinduse încă de când era puști. Poliția devenise intransigentă în privința alcoolemiei la volan. Ori băutul, ori condusul... Andrew, îndrăgostit nebunește de vechea mașină, recondiționată impecabil în atelierul celui mai bun prieten al său, care avea un garaj specializat în automobile de colecție, alesese. Și, dacă începuse să vină din

nou la barul de la Marriott, nu bea niciodată mai mult de două pahare pe seară, excepție făcând doar joia.

Și tocmai într-o joi, câțiva ani mai târziu, ieșind din barul de la Marriott, Andrew a dat nas în nas cu Valérie Ramsay. Era la fel de beată ca el și, după ce s-a împiedicat de o cutie pentru ziare și a căzut în fund, acolo, în mijlocul străzii, a pufnit într-un râs nebun.

Andrew o recunoscuse imediat pe Valérie, dar nu după trăsături — nu mai semăna câtuși de puțin cu cea pe care o cunoscuse el în urmă cu douăzeci de ani —, ci după râs. Un râs de neuitat, care îi făcea inima să tresară. La fel ca și sânii ei, ce-i bântuiseră adolescența.

Se cunoscuseră la colegiu. Valérie, exclusă din echipa de *cheerleaders* (majoretele alea înțolite cu costume sexy, în culorile echipei de fotbal locale) pentru o încăierare tâmpită, în vestiar — cu o fată cam obraznică —, aterizase la cor. Andrew, suferind de o atrofiere a cartilajelor de la genunchi — pe care nu și le-a operat decât după un număr de ani, din cauza unei fete moarte după dans —, fusese scutit de orice activitate sportivă. Așa că, neputând face altceva, dădea și el din gură în același cor.

Flirtase cu ea până la terminarea anilor de studiu. Sex propriu-zis nu făcuseră, dar mâinile și limbile scormonitoare fuseseră de-ajuns pentru a se bucura de lecțiile de la școala dorinței, profitând din plin de formele generoase ale lui Valérie.

Totuși, ei îi datora primul lui orgasm produs de o altă mână. Într-o seară, după un meci, când cei doi porumbei gânguriseră mai mult decât de obicei, Valérie consimțise să-și strecoare mâna în blugii lui Andrew. Cincisprezece secunde de extaz, urmate de râsetele lui

Valérie, care-i făcuseră pieptul să palpitate și contribui-
seră la prelungirea unei plăceri fugitive. Prima dată nu
se uită niciodată.

— Valérie? murmurase Stilman.

— Ben? răspunsese Valérie, la fel de surprinsă.

La colegiu, toată lumea îi zicea Ben, fără ca el să-și
poată aminti câtuși de puțin de ce. Trecuseră douăzeci
de ani de când nu-i mai spusese nimeni așa.

Pentru a-și justifica starea jalnică în care se afla,
Valérie a pretextat o seară între amice, așa cum nu
mai avusese din anii de facultate. Andrew, care nu era
deloc mai breaz, a pomenit de o promovare, fără să
precizeze că o obținuse cu doi ani în urmă; dar unde
scria că există vreo prescripție cu privire la sărbătorirea
veștilor bune?

— Ce cauți la New York? a iscodit-o Andrew.

— Aici stau, i-a răspuns Valérie, în timp ce Andrew
o ajuta să se ridice.

— De mult?

— De ceva vreme, dar nu mă întreba de când, că nu
sunt în stare să număr. Da' tu ce faci?

— Ceea ce am vrut dintotdeauna. Și tu?

— Știi, douăzeci de ani de viață înseamnă o poveste
lungă, i-a răspuns Valérie, scuturându-și fusta de praf.

— Nouă rânduri, a oftat Andrew

— Cum adică, nouă rânduri?

— Dacă îmi încredințezi douăzeci de ani de viață, eu
ți-i rezum în nouă rânduri.

— Aiurea!

— Pariezi?

— Depinde pe ce!

— Pe o cină.

— În viața mea există cineva, Andrew, i-a declarat prompt Valérie.

— Eu nu ți-am propus o noapte la hotel. O supă cu dumplings¹, la „Joe’s Shanghai“... ești tot așa de nebună după dumplings?

— Tot așa.

— N-ai decât să-i spui prietenului tău că sunt o veche amică.

— Dar, mai întâi, ar trebui să reușești să-mi rezumi în nouă rânduri ultimii douăzeci de ani de viață.

Valérie l-a privit pe Andrew cu acel mic zâmbet în colțul gurii, pe care îl schița de pe vremea când el încă mai era poreclit Ben și-i dădea întâlnire în magazia din spatele departamentului de științe; un mic zâmbet care încă n-avea niciun rid.

— De acord, a spus ea. Un ultim pahar, și-ți povestesc toată viața mea.

— Nu în barul acesta, e prea zgomotos.

— Ben, dacă ți-ai pus în gând să mă duci, în seara asta, la tine acasă, ai greșit fata.

— Valérie, nici nu mi-a trecut prin minte așa ceva; doar că, în starea în care ne aflăm, n-ar fi deloc un lux să mâncăm ceva. Altfel, cred că am pariat degeaba.

Andrew nu greșea. Cu toate că tocurele pantofilor îi stăteau bine înfipte în trotuarul murdar de pe 40th Street, Valérie avea impresia — de când o ajutase el să se ridice — că se află pe un vapor în tangaj. Ideea de a mânca ceva nu-i displăcea. Andrew a fluierat un taxi și i-a dat șoferului adresa unui bar de noapte din cartierul SoHo, unde obișnuia el să meargă.

Un sfert de oră mai târziu, Valérie, așezată în fața lui, începea să dea din gură atât la propriu, cât și la figurat.

¹ Dumpling (engl.) — gălușcă.

Obținuse o bursă la Universitatea din Indianapolis. Dintre toate facultățile la care făcuse cerere de admitere, era prima care îi acceptase candidatura. Midwestal nu fusese niciodată visul ei de fată, dar nu-și îngăduise luxul de-a aștepta răspunsul unei instituții mai prestigioase; fără acest ajutor financiar pentru studii, viitorul i-ar fi rezervat doar un post de chelneriță într-un bar din Poughkeepsie, cătunul acela din nordul statului New York, unde crescuseră amândoi.

După opt ani, cu diploma de veterinar în buzunar, Valérie părăsise Indiana și, ca multe alte fete ambițioase, venise să se instaleze în Manhattan.

— Și ai urmat atâția ani de școală veterinară, în Indiana, ca să aterizezi la New York?

— Și de ce nu?

— Visul tău era să examinezi găoazele canişilor?

— Nu te prosti, Andrew!

— N-am vrut să te jignesc, dar recunoaște și tu că Manhattanul nu oferă o gamă prea largă în materie de animale. Dacă-i lași deoparte pe câinii babelor din Upper East Side, care-ți mai e clientela?

— Într-un oraș care numără două milioane de celibetari, ai fi surprins să afli ce rol important joacă animalele de companie!

— Am înțeles: mai îngrijești niște hamsteri, cotoi și peștișori roșii.

— Sunt veterinar titular al poliției călare. Mă ocup de caii lor, ca și de câinii brigăzii canine, care nu include niciun caniş. Doar câini labrador, pentru căutarea cadavrelor, câțiva câini-lup, care mai au puțin și se pensionează, niște golden retriever, specializați în detectarea stupefiantelor, și beagle, pentru explozive.

Andrew a ridicat o sprânceană, apoi cealaltă. Învățase trucul în timpul studiilor sale de jurnalism. Asta îi descumpănea întotdeauna interlocutorul. Când lua un interviu cuiva, de a cărui sinceritate se îndoia, începea valsul sprâncenelor, estimând, după reacția „clientului”, dacă acesta îl mințea sau nu. Dar chipul lui Valérie rămăsese impasibil.

— Evident, a răspuns el, uluit, nu mă așteptam deloc la toate astea. Dar, atunci, tu ești în poliție sau doar medic veterinar? În fine, vreau să zic, ai legitimație de polițist și porți armă?

Valérie l-a privit fix și a pufnit în răs.

— Dragul meu Ben, înțeleg că, de când te-am văzut ultima oară, te-ai maturizat muuult!

— Adică m-ai tras pe sfoară?

— Nu, dar, uitându-mă la fața pe care ai făcut-o, parcă ți-am revăzut nutrișoara din școală.

— Nu mă miră că ai devenit medic veterinar, a continuat Andrew. Ai iubit întotdeauna animalele. Într-o seară, m-ai sunat acasă la ai mei, rugându-mă s-o șterg pe nevăzute, ca să ne întâlnim. Am crezut că te apucase brusc dorul de mine, dar nici vorbă de așa ceva. M-ai obligat să car un câine bătrân și împutiț, cu laba ruptă, pe care-l adunaseși de pe marginea drumului, venind dinspre liceu. L-am sculat pe veterinar în puterea nopții.

— Îți amintești asta, Andrew Stilman?

— Îmi amintesc toate întâmplările noastre, Valérie Ramsay. Și, acum, spune-mi mai multe despre ceea ce s-a întâmplat între după-amiaza în care te-am așteptat degeaba la cinematograful din Poughkeepsie și seara asta, în care ai reapărut.

— Găsisem, între plicurile sosite de dimineață, scrisoarea de admitere la facultatea din Indianapolis și

nu mai puteam aștepta nici o zi în plus. Mi-am făcut valiza și, grație economiilor pe care le adunasem după toate joburile de vară și orele de baby-sitting la care mă înhămasem, am părăsit și casa, și orașul Poughkeepsie în aceeași seară. Nespun de fericită că nu mai trebuia să asist la certurile părinților, care nici măcar n-au vrut să mă însoțească la autogară, dacă-ți poți da seama! Și, cum nu-i poți consacra vechii tale prietene decât nouă rânduri, te scutesc de detaliile anilor de universitate. Venind la New York, am tot avut mici slujbe pe la diverse cabinete veterinare. Într-o zi, am răspuns unui anunț dat de poliție și am obținut un post de medic secundar. După doi ani, am fost titularizată.

Andrew a rugat-o pe chelnerița care trecea pe lângă ei să le aducă două cafele.

— Îmi place mult ideea că ai devenit veterinar la poliție. Am redactat mai multe necrologuri și anunțuri de căsătorie decât ți-ai putea imagina, dar încă n-am avut de-a face cu o asemenea meserie. Nici măcar nu-mi închipuiam că există.

— E clar că există.

— Știi, mi-a fost necaz pe tine.

— De ce?

— Fiindcă ai întins-o fără să-mi spui la revedere.

— Ai fost singurul căruia îi mărturisisem că voi pleca exact în secunda când îmi va fi cu putință.

— Nu ți-am considerat confidența ca pe un preaviz. Acum, că o spui, are sens.

— Și, acum, mai ești supărat pe mine? a râs Valérie.

— Poate că ar trebui, dar îmi închipui că totul s-a prescris.

— Și tu chiar ești ziarist?

— De unde știi?